

A fejlődés irányai

Szovjet nyersanyagexport

A kilencedik ötéves terv a Szovjetunió külgazdasági kapcsolatainak dinamikus növekedését hozta. Az ország kivitele öt év alatt 2,1-szeresére nőtt és a tervidőszak végén, 1975-ben 24 milliárd rubeles rekordértéket ért el. Az export átlagos évi növekedése 15,8 százalék volt, ez jócskán meghaladta a megelőző tervperiódus átlagos 9,4 százalékos emelkedését.

Jellemző arányok

Bár 1971-75 között a Szovjetunió gép-, berendezés- és feldolgozott-termék-exportja csaknem megkétszereződött, a kivitel 35 százaléka így is a nyersanyag — míg további 45 százaléka a félkésztermékek kategóriájába esik. A fenti arányok jól mutatják a nyers- és fűtőanyagexport jelentőségét az ország kivitelében. 1971-ben ezen árucsoportból 9,7 milliárd rubel értékben exportáltak, az 1975-ös kivitel értéke már 19,4 milliárd. Az emelkedés 114 százalék. A növekedési ütem akkor is imponáló, ha figyelembe vesszük, hogy 1973-74-ben a világpiacon olyan árváltozások mentek végbe, melyek éppen ezen árucsoport árának dinamikus növekedését jelentették.

A kilencedik ötéves terv kezdetén a Szovjetunió nyersanyag-exportjának 54 százaléka a KGST országába ment, 9 százaléka más szocialista országok voltak vásárlói, 23 százalékát adták el fejlett tőkés államoknak, míg a fejlődő országok az árucsoport kivitelének 14 százalékára jelentettek piacot. A tervidőszak végére a kivitel viszonylati megoszlása nem változott alapvetően. A KGST-országok részesedése továbbra is meghatározó (52 százalék), a fejlődő világ részaránya változatlan, míg a fejlett tőkés országokba irányuló eladások súlya 28 százalékra emelkedett.

A Szovjetunió a világ legnagyobb nyersanyagexportőre, kivitelében nagy súlyt szereznek olyan termékek, mint az olaj és az olajtermékek, a feketeszén, a koks, a fa és a fűrészfűrő, a gyapot, a fémtartalmú ércek, a műtrágya stb. A nyersanyagexport a kilencedik ötéves tervben mind volumenben, mind pedig éves értékekben számított növekedését tekintve meghaladta a terv előirányzatait. A növekvő dinamizmus nyersanyagexport lehetőségét természetesen a gyorsan fejlődő hazai kitermelés teremtette meg. Több fontos nyersanyag és félkésztermék termelésében a

tervperiódus végére világszerte vált a Szovjetunió.

Nyersanyagok és olajipari termékekből az 1971-es kivitel 105,1 millió tonna volt, ez öt év alatt huszonhárommillió tonnával nőtt. A legdinamikusabb növekedés a nyersanyagok és fűtőanyagok közül a földgáznál következett be. Az évtized elején az export mindössze 4,6 milliárd köbméter volt, a kivitt mennyiség öt év alatt több mint megnégyszereződött. A növekedés legnagyobb részben 1974-75-ben ment végbe, a kiszállított többletmennyiség jelentős hányada pedig Ausztriában, Olaszországban és az NSZK-ban került felhasználásra. Ezzel a három országgal kötött ugyanis a Szovjetunió olyan kompenzációs megállapodást, mely a vásárlók számára hosszú távon garantálja a földgáz szállítást. (Az 1971-75 között kiszállított földgáz 35 százalékát a fenti három állam vette meg.)

A kilencedik ötéves terv folyamán szinten maradt a kiszállított feketefém és hengereltáru, mangán- és krómérc mennyisége.

Területi eltolódások

A tizedik ötéves tervben tovább folytatódik a Szovjetunió nyers- és fűtőanyagbázisának fejlesztése. 1980-ban így (1975-höz képest) 89-109 millió tonnával több kőszén bányásznak, 129-149 millió tonna többletkőolajat hoznak felszínre, és 111-146 milliárd köbméterrel növekszik a földgáztermelés is. A nyers- és fűtőanyagtermelés azonban még inkább eltolódik majd az ország szibériai és távol-keleti területeire. A kitermelés emelkedése olajban és gázban teljes egészében ezekből a régiókból származik, ezek a területek adják a többletkőszén-termelés 90 százalékát is. Ugyancsak Szibériából és a Távol-Keletről várható teljes egészében a Szovjetunió alumíniumtermelésének növekedése, továbbá a többletcellulózsnak csaknem fele.

A nyers- és fűtőanyagtermelés fejlődése természetesen a feldolgozóipar fejlődését is magával hozza, az exportállításokban pedig a távol-keleti kikötők jelentősége fog megnövekedni. (Ehhez minden bizonnyal hozzájárul a Bajkál-Amúr-Magisztrál vasútvonal megépítése is.) A nyersanyagexport és a fűtőanyag-kivitel a Szovjetunió jövő ötéves tervében is a kivitel egyik legfontosabb összetevője marad.

G. Gy. — L. P.

Az éjszaka fényei

Neonreklám negyvenmillió forintért — Tudja-e, mit jelent?

Fényes város-e Budapest? Párizshoz képest nem. De az esti kilvilágításban gyönyörű! Igaz, kevés a neonreklám, csak a főútvonalakon villóznak a színes fények.

Pedig újabbak felszerelésére több mint 40 millió forintot költöttek tavaly a hirdető kedvű vállalatok. Pontosabban: ennyiért teljesítette megrendeléseiket a Fővárosi Neonberendezéseket Gyártó Vállalat, a Neon és Fénycső Ktsz. valamint az Észak-budai Afész neonreklám. Az utóbbi kettő részesedése 20 millió forint.

Olcsó vagy drága?

— Sok ez a pénz vagy kevés? — kérdezem Nagy Józseftől, a Fővárosi Neonberendezéseket Gyártó Vállalat főmérnökétől.

— Több is lehetne... Igaz, így is egy-másfél éves határidővel dolgozunk. Tíz éve 600, tavaly 300 neont szereltünk fel. De régebben az egyszerűbb, kisebb, portálfeliratokat kérték — például Közért, Tejbolt —, mostanában meg a rajzos, hosszabb szövegű, bonyolultabb neonberendezések jöttek divatba. Ezek persze drágábbak is.

Az egyszerű Pepsi-Cola megvilágított embléma például 3-4000 forintot kóstál, de akadnak és egyre gyakoribbak a 300-700 ezer forintért készített fényreklámok. Ez a termék szabad árfórmába tartozik, egyedi tervezésű, kivitelezésű és előállítását alig lehet gépesíteni.

Hat éve a párt-, társadalmi és igazgatási szervek felhívására a nagy vállalatok kilvilágították nevükkel, márkajelükkel a Duna-partot. A beruházáson túl, mennyire kerül ezek fenntartása?

— A fényjáték nélküli, úgynevezett statikus, nagyobb neonberendezés havi költsége például 1200 forint, ennyi a javítási, karbantartási díj és a villanyszámla.

A neon fontos reklámeszköz. Rápillantva tudjuk: létezik ilyen vállalat, áru, szolgáltatás. Így már nem is annyira drága, hiszen az újság, a tévé, a rádió hirdetési költségesebbek.

— Érthető, hogy az egyébként is erőteljesen reklámozó cégek készítenek sok neont; például a Skála, amely a November 7. térre két, a Boráros, a Baross térre és a Rákóczi útra egy-egy fényreklámot rendelt tőlünk, darabját 270-300 ezer forintért. Amikor egy-egy név, áru már befutott, alábbhagy a neonrendelési kedv, különösen, ha monopóliumhelyzetben levő cégekről van szó. Állandó, legnagyobb üzletfeleink az Állami Biztosító, az OTP, a Csemege, a Taurus, a Pannónia és a Hungarohotels vállalatok.

— A neonszövegek gyakran rosszak, unalmasak. Nem próbálják módosítani a megrendelő vállalat hirdetési elképzeléseit?

Gál Imre, a kereskedelmi-propaganda osztály vezetője:

— Sokszor bizony rossz a neon reklámhatása. A reggel hat-ötig kettőt nyitva tartó tejbolt például már bezárt, amikor este a fény felvillan. A Tiszai Vegyi Kombátnál grafikai tervet küldött, amelyben a nagy TVK-betűk mellett apró feliratok sorolták a gyár termékeit. Ezek olvashatatlanok, tehát módosítást javasoltunk.

Saját tapasztalattal is szolgálhatok: az egyik VII. kerületi közért ajtaja felett cirkalmas, nagy fénycső hirdeti — után — „kijárat-bejárat”. Sok vállalatnál a reklámeszközök megjelenésének időpontja, stílusa nincs összhangban, nem is azokhoz szólnak, akikhez kellene. Olykor csak azért csináltatnak neont, mert maradt rá pénz.

Szárnyak fél keretben

Pedig bőséggel lenne mód a beavatkozásra, hiszen a reklámberendezések felszerelését hozszadalmis engedélyeztetési eljárás előzi meg.

— A vállalatok kiválasztják a helyet, majd a reklámgrafikussal megtervezetik a betűt, az ábrát. Már ilyenkor kapcsolatban vagyunk velük, szakmai tanácsokat adunk. Ha a vállalatnál zöld utat kapott a megrendelés, akkor az IKV-nak, illetve minden lakástulajdonosnak külön hozzá kell járulnia, hiszen a fény za-

kor presztízsokok vezetik a cégeket: a magyarok és a hozzánk látogató külföldiek szemében rögződjék a vállalat neve — például a szovjet Avtoexport.

Legközelebb a csehszlovák Astora borotvapenge és a lengyel Elektrim elektronikus mérőműszereket gyártó üzem neonja gyullad ki a körütn, illetve a Bem rakparton. Targyalnak a Skoda-Motokov reklámról is. A Hungexpo két tőkés cég, a Fiat és a Marlboro fényreklámjának felszerelésében is közreműködött. Am az utóbbit le kellett szerelni, az élelmiszertörvény tiltja a dohányáru reklámozását.

— Neonfigyelő szolgálataunk arra ügyel: működnek-e a külföldiek által finanszírozott fényreklámok. Azt is számon tartjuk, kapható-e a hirdetőt áru; amikor például a Pomorin fogkrém szállítása akadozott, kikapcsoltattuk a világitást.

*

Végezetül engedjenek meg néhány személyes megjegyzést.

A Duna-parton este végigsétáló belföldiek és külföldiek nemcsak a Várban; a fényreklámokban is gyönyörködhetnek. Hogy mit tudhatnak meg belőle? Ime a nem teljes lista: Ikarus, Videoton, EMO (Elektromodul), EVIG (elektromotor), Mekalor, Mogürt, Csepel, Rába. A kohó-és gépipar meg a nehézipar országa lettünk talán? Igen dicséretes, hogy annak idején eleget tettek a vállalatok a Duna-part fényesítésére szóló felhívásnak. (Bár a város még mindig elég sötét.) De egyetlen magyar, a nagyközönségnek is szóló, élelmiszer, ruházati vagy kozmetikai márka se érdemelne meg itt egy (valóban vásárlásra buzdító) neonreklámot?

E cikk megírásának ötlete úgy fogant meg bennem, hogy kinéztem a szerkesztőség ablakán. A Bástya mozi tetején hatalmas betűk: „Intersigma-szivattyúk és armatúrák Csehszlovákiából”. Nem vagyok benne biztos, hogy a Nagykörút járókelői közül mindenki tudja mi az az armatúra, a Boráros téren, a 15-ös busz végállomásánál áldogálók között röpke közvélemény-kutatást tartottam: tudják-e, mi fán terem a szemközti ház tetején villogó Szudoimport. A fejüket rázták, és az olvashatatlan apró, cirill betűs feliratól sem lettek okosabbak. Arrébb mentem. A Közraktár utcában fénylik egy repülőgép, következő szöveggel: Pezetel, Lengyelország. Mi lehet ez? Repülőgépgyár? Légi közlekedési vállalat? Azért is furcsállom az ilyen „rejtvényeket”, mert külföldi reklámot is lehet közérthetően megfogalmazni. A példák közül egy: a Margit-híd budai hídfőjénél világitó Avtoexport mibenléte világos, hiszen mellé van írva: Zsiguli.

Csak örülhetünk annak, ha más országok vállalatai — drága pénzért — neont szerelnek fel Magyarországon. De úgy tűnik, a külföldi cégeknek elkelve a hazai szakemberek jó tanácsa: mit, hol, kinek célszerű propagálni. Mert tény, hogy fontos dolog a városkép és a fény — a forma —, de a tartalom meg a reklámhatás sem mellékes.

Elek Lenke

JEGYZET

Garancia — de mire?

Plakátok hirdetik kerület-szerte a kapuajlakban: a VI. kerületi Ingatlankezelő Vállalat az elvégzett javítási munkáért fél évig garanciát vállal. Ha tehát a nemrég összerakott csőből szivárog a víz, lehullik a frissen ragasztott csempé, csak be kell jelenteni az IKV-nak, és jönnek, megjavítják.

Elovasom háromszor is, mégsem értem. Az ingatlankezelőnek ugyanis az a feladata, hogy kezelje az ingatlanokat. Azért hozták létre, hogy ha elromlik valami a házban, akkor jöjjen, és javítsa meg — akár rosszul elvégzett munkájuk a hiba okozója, akár nem; akár eltelt fél év utolsó ottjártuk óta, akár nem.

Felhívtam telefonon a kerületi IKV igazgatóját, aki nyomban elmagyarázta, mi rejlik a garancialevél mögött. A javításokat csakugyan elvégzik így is, úgy is. A karbantartók rossz munkája miatt bekövetkezett hibákat viszont ezentúl a dolgozóknak szabad idejükben — nem rögtön: amikor van idejük — saját maguk által vásárolt

anyagok felhasználásával kell rendezniük.

A garancia ezek szerint — nem garancia. A csőrepedést, a vakolat hullását ugyanúgy bejelentjük, mint eddig, és ugyanannyi idő múlva javítják meg, mint eddig. Valamit azonban mégis garantál ez az újítás. Az igazgató azt is elmondta: ettől a módszertől a munka minőségének megjavítását várják. A szerelők, a kőművesek nyilván jobban megmondják, hogy összecsapják-e felületesen a javításokat, hiszen immár szabad idejükről és a forintjaikról van szó.

Kár lenne tagadni: végső soron ez is a lakosság érdekeit szolgálja. Jobb azonban nevéükön nevezni a dolgokat. A lakók szemét felcsillító garancialevél ugyanis a lakóknak semmi újat nem jelent. Vállalati minőségjavító akció ez, melynek bevezetéséhez bőven elég lett volna például egy belső utasítás, vagy körlevél.

Meglehet, ez kevésbé látványos módszer — de legalább őszinte, egyértelmű.

(Brr)

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjetunió — aratás

A Szovjetunió központi statisztikai hivatalának adatai szerint az országban augusztus 8-ig 57,9 millió hektárról, vagyis az összes vetésterület 46 százalékáról aratták le a termést; a legtöbb szövetkezeti és állami gazdaságban már befejezték a korai kalászosok aratását.

Világbank — Szezi-csatorna

A Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank bejelentette,

hogy százmillió dolláros kölcsönt folyósít Egyiptomnak a Szezi-csatorna korszerűsítésének finanszírozására. A csatorna szélesítésére és mélyítésére egymilliárd dollárt fordítanak majd.

A japán államvasutak vesztesége

A japán államvasutak bejelentette, hogy a március 31-én véget ért 1976-os pénzügyi évet 914 milliárd jen (csaknem három és fél milliárd dollár) veszteséggel zárta.

Keszthely — és az egész járás

Példa az összefogásra

Fölöttébb ésszerűtlen megoldásnak tűnne a kívülálló számára, ha Keszthelyen is, meg a tőle alig közhajításonyira levő két nagyközségben is — Hévízen és Vonyarcvashegyen — külön-külön szerveznék és üzemeltetnék azokat a szervezeteket, amelyek a települések érdekében alapvető szerepet játszanak. Pedig nem sok kellett volna hozzá — csak némi közömbösség a realitások iránt —, hogy itt is, ott is elszigetelten, a maguk sokkal szűkebb lehetőségeivel szüntessék meg például a szemétszállítást, az öntözést, és az állami lakóházak kezelésének hétköznapi gondjait. Szerencsére, Keszthelyen nemcsak földrajzilag van közel egymáshoz a városi tanács és a járási hivatal: vezetői már régen megtalálták egymáshoz az utat, s keresik az együttműködés lehetséges területeit.

A tanácstörvény megteremtette a jogi lehetőségét annak, hogy a járási hivatalok és a járási székhelyeken működő városi tanácsok megoszthassák a tennivalókat. Egy szóval, hogy meghatározott szakfeladatokat és hatásköröket — a járás területére kiterjedő illetékességgel — a város megfellelő szakigazgatási szervei lássanak el. Keszthelyen sem töprengtek sokáig; alighogy körvonalazódtak a célszerű együttműködés főbb területei — azonnal éltek is a tanácstörvény ajánlotta sajátos módszerrel.

Az együttműködési megállapodás három esztendővel ezelőtt született, s jó néhány szakterületet ölel fel. Dr. Csillag Ferencel, a keszthelyi járási hivatal elnökhelyettesével arról beszélgettünk: milyen tapasztalatokkal szolgált a három esztendő, és hogyan lehet továbbfejleszteni az együttműködést?

A megállapodás szerint

— Keszthelynek és a városkörnyéki két nagyközségnek, sőt, még a mi irányításunk alatt levő 28 település legtöbbjének is a nyári idegenforgalom az egyik jellemzője. Fontos tehát, hogy hol, milyen ellátást, szolgáltatást és kulturális programot tudnak nyújtani a nyaralóknak? A koordináció e területen szinte nélkülözhetetlen! Ezért tartottuk szükségesnek, hogy az üdülési idény megszervezését, a balaton nyári kulturális programokat is hangolják össze. Három év óta — megosztott teherviseléssel — még a nyomtatott programfüzeteket is közös kiadványban jelenteti meg Keszthely, Hévíz és Vonyarcvashegy.

Keszthelyen és környékén azonban nemcsak nyaralók élnek, ezért a járás egész területének összehangolt gazdasági fejlesztésére is figyelmet kell fordítani. Az együttműködési megállapodás egyik fő témaköre is ezt a kérdéscsoportot öleli fel, mindenekelőtt a különböző fejlesztési tervek egyeztetését szorgalmazva.

— Az V. ötéves tervet már ebben a szellemben alakítottuk ki — folytatja az elnökhelyettes. — De amióta együttműködési megállapodásunk van, azóta a városkörzeti figyelembevételével szervezi a városi tanács a kereskedelmi hálózat fejlesztését is. A keszthelyi boltok áruválasztéka így nemcsak a városiak és az üdülők szezonális igényeit elégíti ki: a környező falvak lakói is minden szükséges áruféleséget megtalálnak a keszthelyi üzletekben! Vagy egy másik példa: a hévízi kertészetet korábban a nagyközség hivatali apparátusa tartotta kézben, ami természetesen rendkívül lekötötte őket. Amikor aztán a keszthelyi városi tanács költségvetési üze-
mát vette a kertészetet — a huszon-

négy alkalmazottal együtt —, már nemcsak a hévíziek lélegezhettek föl: azóta egyik településnek sincsenek dísznövénybeszerzési gondjai...

Átvett feladatok

Ennek az üzemnek a létrehozásához egyébként a hévízi és a vonyarcvashegyi tanácsok is hozzájárultak anyagilag, ily módon — mivel az üzem nemcsak a kertészettel foglalkozik —, megszüntek a nagyközségek járda-, út- és hidépítési-felújítási gondjai. A keszthelyi városgazdálkodási vállalat pedig szerződést kötött velük a parkok és az utak öntözésére, a szemét elszállítására.

— A feltételek három évvel ezelőtt arra is megérlelődtek, hogy a járás egészségügyi irányítása, szociálpolitikai feladatai is a városhoz kerüljenek — folytatjuk a beszélgetést —, s az egyetemes szakirányítás eredményeként megszüntek a korábbi párhuzamosságok. Nemrégiben összevontuk a járási hivatal mellett működő KÖJAL közegészségügyi felügyeletét a városi közegészségügyi felügyelőséggel, s közös igazgatás alá került a város termelésellátási felügyeleti osztálya és a járás iparral, kereskedelemmel foglalkozó részlege. Kedvezőek a munkaiügyi igazgatási egységében elért eredményeink. Most már ezt a feladatkört is a város látja el, s könnyebben áttekintjük a járás és a város munkaerőmérlegét, egyszerűbben kielégítjük, a munkaerő-szükségletet, és az esetleges átcsoportosítások is jobban mennek.

De folytatni lehet a sort. A város és a járás területéhez tartozó települések közösen alakítják ki a lakossági szolgáltatások hálózatát; a veszprémi Petőfi Színház keszthelyi előadásaira az egész járásból érkeznek bérletek; a városi művelődési központ szakmai segítséget nyújt a járás területén működő művelődési házaknak; a városi tanács sportfelügyelősége irányítja a járás sportéletét, egyben segíti a helyi sportköröket.

A jövő körvonalai

Az eredmények, persze, korántsem tekinthetők teljesnek — Keszthelyen sem tekintik annak. Sőt, már a továbblépés fő irányai is körvonalazódnak. Rövidesen átveszi a járás a mezőgazdasági társulások és egyéb szakszervezetek törvényességi felügyeletét a várostól, s a területi elv figyelembevételével hangolják össze a környezetvédelmi feladataikat. Együtt „tartják szemmel”, hogy az építőipari szövetkezet és a térszerek építőipari részlegei elsősorban Keszthely és a keszthelyi járás igényeit elégítik-e ki. Azt is szorgalmazni fogják, hogy Keszthely városát főleg a járás területén működő termelőszövetkezetek lássák el zöldséggel és gyümölcscsel. A város pedig kedvezményekkel segíti majd a tsz-árudák létesítését.

A járási hivatal, miután átruházta az említett feladatokat és hatásköröket, természetesen akkor sem maradt „munka nélkül”. A változások egyébként nem jártak státusmegszüntetéssel, vagy új státusok létesítésével, a „közösködés” lényegét nem itt kell keresni. Ez sokkal inkább abban van: a város és a járás között megteremtődött az érdekazonosság területük egészének fejlesztésében, s ugrásszerűen megnőtt a lakosság ellátásáért érzett felelősségük. Rájöttek arra is, hogy az amúgy is szűkös anyagi eszközöket a korábbinál sokkal észszerűbben, gazdaságosabban lehet ily módon felhasználni.

Révai Valéria

A Minisztertanács tárgyalta

A tanácsi kitüntetések rendszere

A tanácsszervezet az elmúlt több, mint negyedszázad alatt korszakos jelentőségű tetteket hajtott végre, amelyeknek pusztán felsorolása is oldalakat töltene meg. Hogy csak a legfontosabbakat említsük: egy, a korábbiól — szervezetében és tartalmában —, merőben különböző államigazgatást kellett kialakítania és meggyökeresítenie; tevékenyen részt vett a mezőgazdaság kollektivizálásában; élenjáró szerepet játszott és játszik a városok, községek fejlesztésében, társadalmi változásaiban. A tanácsok feladatai — így mondjuk általában, ám jól tudjuk, hogy ezt az óriási munkát valójában száz és száz-ezer közéleti és szakigazgatási ember végzi. Fáradhatatlan tanácsstagok és segítő aktívák, mind felkészültebb vezetők és hivatali dolgozók.

Az elismerés formái

Érthető, hogy a közösségért tett szolgálatot, a lakosság javát elősegítő tevékenységet mindenütt tisztelt és megbecsülés övezi, az Elnöki Tanács és a Minisztertanács pedig évente különböző állami kitüntetésekkel honorálja. Ugyanakkor a tanácsszervek maguk is igyekeztek megtalálni a módját az elismerésnek. Amint a Tanács Hivatali felméréséből kitérünk, a tanácsi szerveknél jelenleg 120 kitüntetést alapító szabályzat van érvényben. Ezeknek célja és adományozásának módszere igen változatos, négy jellegzetes csoportba mégis jól felismerhető.

Az első csoportba azok a kitüntetések sorolhatók, amelyekkel egy-egy település gazdasági, társadalmi fejlődésében, a helyi közéletben kiemelkedő munkát végző állampolgárokat jutalmazták. Ilyenek például a „Pro Urbe”, „Pro Arte”, vagy a „Miskolc városért”, „Pécs városért” elnevezésű kitüntetések. A másik nagy csoportba azok a díjak és emléklapok tartoznak, amelyek a helység kulturális — irodalmi, művészeti stb. — életének előretételében szerzett kimagasló szakmai, hivatásbeli érdemek elismerését szolgálják. Ezekre például Budapest a „Földes Ferenc-díj” a fővárosi pedagógusok számára, Pécs a „Janus Pannonius művészeti díj”, továbbá Miskolc a „Reményi Edé zenei díj” és a „Filmművészeti nagydíj”. Mindkét kitüntetés-

tésfajta általában jelentős pénz- és tárgyjutalommal egészül ki.

Közismert, hogy a tanácsok által — a helyi népfőnökségekkel együttműködve — szervezett társadalmi munka értéke az utóbbi években már meghaladta a kétmilliárd forintot. A lakosság nagy tömegei, különböző társadalmi és gazdálkodó szervezetek, munkahelyi kollektívák vesznek részt az életkörülmények, az intézmények működésének javításában, a lakóhelyek szépítésében. Természetesen — jóllehet, a munkavállalások önkéntes alapon történnek —, ez a nagyrányú segítőkészség sem maradhatott viszonzatlan a tanácsok részéről. Az említett szervezetek, brigádokat főként vándorzászlóval, serleggel, emléklappal, az arra érdemessé vált állampolgárokat oklevéllel, jelvényvel, kisebb tárgyjutalmakkal honorálják. Erre nyújt még szélesebb körű lehetőséget a Kiváló Társadalmi Munkáért Erem adományozása.

Mindezekon kívül néhány tanács a tisztségviselőik és az ügyintézők kiváló hivatali munkájának elismerésére is alapított kitüntetést. Közülük a legismertebb a Veszprém megyei Tanács államigazgatási nívódíja, amelyből évente hatot adnak ki, pénzjutalommal és jutalomszabadsággal kiegészítve.

Új határozattal

A tanácsi munka rangjához méltó elismerésében tehát nincs hiány, a Minisztertanács — amint arról lapunk tegnapi számában hírt adtunk —, mégis szükségét látta, hogy újabb határozattal rendezze a tanácsszervek által alapított kitüntetések, díjak, jelvények szabályait.

Már említettük, hogy ezek a kitüntetéses jellegű adományozások országsszerte változatos képű mutattak, emellett azonban a kiadásokról intézkedő szabályzatok is lényegesen eltértek egymástól. Nemcsak a tanács, hanem egyes helyeken a végrehajtó bizottság, a tanácselnök, sőt, még szakigazgatási szerv is alapított már kitüntetést, néhol pedig az azonos tevékenység jutalmazását is eltérő módon szabályozták. A jutatok — főleg a pénzjutalmak — mértéke ugyancsak szélsőségesen alakult, és az adományozásokról nem vezettek rendszeres nyilvántartást. Feltehetően az

is közrejátszott az eltérő szabályozásban, hogy a tanácsok egyre szélesebb körben kívánták élni jutalmazási lehetőségeikkel. A Minisztertanács új határozata végre egyszerűbbé és egyöntetűvé teszi majd a tanácsi kitüntetések rendszerét.

A kormány határozatának egyik alapvető rendelkezése: kitüntetést, vagy bármely más elismerési formát a jövőben csak tanácsrendelettel lehet alapítani. Ebben meg kell határozni a kitüntetés, egyéb jutalmak elnyerésének feltételeit, az adományozásra jogosult szervezet, az évente kiadható kitüntetések számát, és visszavonásuk szabályait. A pénz-, illetve tárgyjutalom fedezetét az alapító tanács, egyes esetekben az adományozó tanács költségvetéséből kell biztosítani. A tanácsok által kitüntetett személyeknek viszont ezen túlmenően, nem adható még jutalomszabadság is. Kitüntetés alapításához a helyi tanácsnak a megyei tanács végrehajtó bizottságától, a fővárosi és a megyei tanácsnak a Tanács Hivatal elnökétől kell előzetes véleményt kérnie.

Egységes rendezés

Egyébként a tanácsok kitüntetéseknek a gyakorlatban eddig bevált formáit a kormányhatározat — némi változtatásokkal — továbbra is indokoltnak tartja. Egyetlen kategóriát szüntet meg, azokat a helyi kitüntetések, amelyeket a tanácsi szervek a hivatali dolgozók munkájának elismerésére alapítottak az utóbbi években. Az ok kézenfekvő: a magas állami, miniszteri ágazati kitüntetések, jelvények, a főtanácsosi és tanácsosi címek eleendő lehetőséget nyújtanak ezek nélkül is a kiemelkedő hivatali munka honorálására. A kitüntetések többi csoportját illetően a Minisztertanács elsősorban az alapító és adományozó hatóságok körét, a kitüntetések elnevezését és nyilvántartásának módját, valamint a pénz- és tárgyjutalmak maximális összegét, illetve értékét igyekezett egységesen rendezni, s ily módon a tanácsi kitüntetések az állami kitüntetések rendszerébe beilleszteni.

A kormány a tanácsok által alapított és adományozható kitüntetések felülvizsgálatával és egységes szabályozásával rendet teremtett ezen a területen is.

N. G.

MUNKAMÓDSZER

Művelődési házunk munkája

Sükösd község Bács-Kiskun megye déli részén fekszik, lakóinak száma mintegy 4500 fő. Új művelődési házunk, amely a könyvtárat is magában foglalja, 1972-ben épült. Társadalmi összefogással rendeztük be, s állandóan csinosítjuk. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy megtaláljuk a kulturális munkának azt a formáját, amelynek segítségével a művelődési háznak nemcsak alkalomszerű, hanem rendszeres látogatóivá tehetjük a felnőtteket.

Ez — főleg a nők esetében — nem volt könnyű. Ezért mindenekelőtt a kicsoportos, tartós művelődési közösségek létrehozását szorgalmaztuk. Olyan szakköröket, melyeknek gyakorlati hasznát szinte azonnal érzékelik a résztvevők. Például kezdő fokon szabás-varrás tanfolyamot indítottunk. A nagy érdeklődésre tekintettel, a következő évben már kezdő és haladó csoport működött. Ezzel párhuzamosan több más szakkört, illetve művészeti csoportot is létrehoztunk.

A szakköri foglalkozások keretében rendszeresen tartunk ismeretterjesztő előadásokat. Egészségügyi témákkal kezdtük, mert ezek szinte mindenkit érdekelnek. Ma már ott tartunk, hogy ugyanilyen érdeklődés mellett zajlanak le a politikai, jogi, irodalmi, művészeti, pszichológiai témakörbe tartozó előadások is. Jól bevált módszerünk, hogy

minden évben kiállítás rendezünk a szakkörök munkáiból. A művészeti csoportoknak rendszeresen biztosítunk szereplési lehetőséget. Ezt úgy oldottuk meg, hogy olyan műsoros esteket rendezünk, amelyekre résztvevőként meghívjuk a szomszédos községek művészeti csoportjait is. Persze, a mi művészeti csoportjainkat is meghívják vendégszerelésre. Páva-körünk is állandó kapcsolatot alakított ki a járás többi népdalkörével.

Művelődési házunk legfontosabb feladata, hogy átfogja az egész község közművelődési tevékenységét. Ezt elősegítendő, létrehoztuk a művelődési ház társadalmi vezetőségét, amelyben képviselve van a tanács és a község valamennyi társadalmi, gazdasági és kulturális szerve, intézménye. A társadalmi vezetőség meghatározott időszakként ülésezik. Tagjai folyamatosan vizsgálják és tolmácsolják a saját területükön jelentkező igényeket, segítik és rendszeresen értékelik a kulturális munkát, új utakat keresnek a gyorsabb és szélesebb körű kibontakozáshoz.

Arra törekszünk, hogy a művelődési háznak közvetlen kapcsolata legyen az iskolával, a termelőszervezettel és a többi községi szervevel. Az iskola pél-

dául a művelődési házban tartja rendszeresen az úttörő-foglalkozásokat. A cél kettős. Egyrészt más környezetbe kerülnek a gyermekek, ami bizonyos fokú felszabadultságot eredményez náluk. Másrészt, így már egészen fiatal korban hozzászoknak a művelődési házhoz, annak programjához, rendezvényéhez. Az iskola részt vesz a szocialista és a családúnnepnek műsorának biztosításában, de a művelődési ház szakkörveitőlnek többsége is a nevelőtestület tagjai közül kerül ki.

Művelődési házunk szervezi a termelőszervezetek kulturális rendezvényeinek túlnyomó részét. Viszonylat a szövetkezet jelentős anyagi támogatást nyújt a művelődési háznak. Arra is van gondja a szövetkezetnek, hogy tagjai részére színház- és mozijegyeket vásároljon. Kötődött, hogy a nyári mezőgazdasági munkák idején nehéz a falvakban ismeretterjesztő tevékenységet folytatni. Ezen ügy segítünk, hogy többször a déli ebédszünetben, kint a határban tartottunk egy-egy brigád részére előadást, főleg egészségügyi — a szervezet vizsgálóvizsgálásáról, a napszúrásról stb. — témakörökben. Ezt a „kivételmentes” módszert télen is alkalmaztuk olyan üzem dolgozó részére, akik munkaidő-beosztásuk miatt nem tudnak a művelődési házba eljárni.

Végül, hangsúlyozom: a főhivatású népművelők csak akkor tudnak eleget tenni sokrétű feladataiknak, ha munkájukat széleskörűen társadalmisítják, kapcsolatot találnak a lakossággal és a községben működő különböző szervezetekkel.

Bolvári Istvánné, a sükösi művelődési ház igazgatója

Árnyékban?

A BEAG gondjai — A közép- és kisüzemek fejlesztése népgazdasági érdek is

Az 1980-as moszkvai olimpia első magyar győztese a Budapesti Elektroakusztikai Vállalat, amely versenytárgyaláson értékes megbízást nyert. Szovjet partnere, több szocialista és tőkés vállalkozó közül, a magyar gyárat bízták meg az olimpia valamennyi sportlétesítményének hangosításával, illetve az ehhez szükséges stúdió és más hangtechnikai berendezéseinek elkészítésével és szállításával.

— Nagy győzelem — mondott Hartai Andrásnak, a BEAG műszaki igazgatóhelyettesének, mire ő rövid gondolkodás után ennyit válaszolt:

— Az, és próbatétel is. Körülbelül azt jelenti, hogy az olimpiára, 1980-ra ismertté váló legmagasabb technikai szintű berendezéseket kell szállítani. Másrészt fogalmazva — öt évvel előbbre kell hozni a gyártmányváltást.

— Sikerül? — Muszáj, hogy sikerüljön, mivel nemcsak arról van szó: most ismét kivágja-e a rezes a BEAG vagy sem. Nem szeretnék túlozni, de egy kicsit az egész cég jövője, az itt dolgozó három ezer ember, s velük együtt nagy szellemi érték sorsa áll forduló előtt. Nem az, hogy egy szép feladatot jól, vagy kevésbé jól megoldunk-e...

Kritikus időszak

Miért a mondottakon átszűrődő izgatottság? Miért esik szó olyan időszakról, amely a BEAG szempontjából kritikusnak számít?

A magyarázatért kicsit vissza kell nézni a gyár legutóbbi éveire. Tíz évvel ezelőtt a BEAG-hoz csatolták a Féműtő és Drótszövetgyárat; ezzel erősödött a gyár, ám gondja is gyarapodott — hisz eddig is több nagyon elavult helyen működött. A főváros területén jó néhány olyan telepe volt, melyeknek évei meg voltak számlálva: a korszerűtlen termelőhelyek felhasználásának kötelező feladataként — két telep meg is szűnt. A termelés zavartalan folytatásához vidéken is két üzemet kellett vásárolni. A vállalat Szabolcs-Szatmár megyében talált megfelelő partnert, s Nyíregyházán, illetve Kiszvárdán megnyitotta új egységeit.

De nem akármilyen módon: az eredetileg gépek fejlesztésére szánt, szinte valamennyi pénzeszközt fölemészítette az új üzemek kialakítása.

Pedig a fejlesztési eszközökre — pénzre — már a negyedik ötéves terv időszakában mulhatatlanul nagy szükség mutatkozott: a vállalat gépparkja rendkívül elhasználódott. Továbbá: a harmadik generációs stúdiótechnika előállításához gyökeresen más termelési feltételek kellett, mint amilyenekkel a BEAG rendelkezett.

...Sokáig beszélgettünk Hartával — kerülgettük a forró kását, Műszaki szakfejezések röpöködnék a levegőben, elektronikai fejlődési szakaszokról, integrált FIT-berendezésről, akusztikai láncról, türeszónáról és efféléiről. Annyit jegyzek meg az egészről, hogy ennek a vállalatnak ma már nem az a problémája: mit gyártson. Nincs gondja a gazdaságossági mutatókkal, sőt fejlődése dinamizmusával sem. (Míg 1967-ben a tel-

jes termelési érték 64 millió forint volt, ma ez több mint 600 millió forint.) A vállalat gazdaságosságát tekintve, a kohó- és gépiparban az átlagon felüli nyereségű vállalatok közé tartozik, és több termékkel világszínvonalon jegyzik. A stúdió-rendszertechnika koordinátora a KGST-ben; elsősorban a Szovjetunió fő szállítója; több or-

szág sportkombinációjában olvasható a hangtovábbító berendezésen a BEAG márkanév. Versenytárgyalásokat nyert hírneves tőkés cégek előtt, például Egyiptomban, Algériában és néhány hete Irakban is. Mintegy 70 vállalati szabadalmát tartják számon a világon.

Az a gyártmányszerkezet, amellyel a vállalat foglalkozik, korunk egyik legfejlettebb termékeit rejti magában, a tömegkommunikáció technikai eszközeit. Például az eddigi, univerzális (hagyományos) műszerparkot célműszerekkel szükséges fölcserélni. És mégis...

Ha benyújtják

Részlet egy jelentésből: „A negyedik ötéves terv beruházási döntéseikor a KGM a tervváltás éveire 50 millió forintot gépi állóalapotól irányított elő a vállalatnak. De ezt — kormánydöntés alapján — 1975. III. negyedévében törölték. Ebben a helyzetben az 1975—1976-os évek után képződő valamennyi lehetséges fejlesztési alapot a napi kapacitásellátás fedezésére, az elengedhetetlen gépi állóalapot fordította a gyár.

Mindez némi leegyszerűsítéssel annyit tesz, hogy a BEAG helyzete hasonlít ahhoz a futóhoz — sportnyelven fogalmazva — aki közvetlen a cél közelébe jutott, ám ekkor kezd elhagyni minden erejét. S nem tudja, hogy az utolsó métereket hogyan tegye meg...

— A tisztánlátás kedvéért, s hogy egyszerűsítsünk: miért nem vesz részt a BEAG valamilyen hitel pályázaton?

— Ma még nem olyan természetű az exportunk, amire pályázatot írtak ki. Bár a BEAG kifejezetten exportáló jellegű vállalat, eddig — s a közeli jövőben — elsősorban még a szocialista kivitelre gondolhat. A tőkés export jóval kevesebb; erre nagyobb arányokban csak később vállalkozhatunk. És mint tudja: telepvásárlásaink miatt kiköltekeztünk.

— Tehát eladósodott a BEAG...

— Részben igen. Tény, hogy 21 ezer négyzetméternyi hasznos területet kellett pótolni. A te-

rületkiváltás 90 millióba került. A baj az, hogy az egész negyedik ötéves tervidőszakra mindössze 35 millió maradt a gépvásárlásra, a technológia korszerűsítésére, s ennek többszöröse kellett volna már akkor. Ahelyett, hogy az elmúlt években megalapoztuk volna a technika korszerűsítését, jóformán csak toldoztunk-foltoztunk.

— Mit lehet most tenni?

— Az Állami Fejlesztési Banknál tízéves visszafizetésre megpályáztunk egy olyan lehetőséget, melyet így neveznek: „járókötelese eseti juttatás”. Arra számítunk, hogy ezt megkapjuk, s ebből a kölcsönből megújítjuk a gépeket, műszereket. Ha megkapjuk a pénzt, akkor 1978 és 1982 között lényegében végrehajtjuk azt a rekonstrukciót, amire már a negyedik ötéves tervben is szükség lett volna.

De az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy a BEAG kéréséről 1976 szeptembere óta tud a bank, s bár azóta többször tárgyalt is a juttatásról a vállalattal — ám a komplett pályázati anyagot a BEAG még nem nyújtotta be az ÁFB-hez. Mint megtudtuk — megfelelő pályázat esetén a bank támogatni fogja a vállalat kérését.

Nincs jól így

Ami itt szóba került, abban van néhány figyelemre méltó tény. A BEAG közepméretű vállalatnak számít Magyarországon. Körülményei sajátosak és tipikusak is: elavult termelési feltételek — perspektivikus profil és gyártmányösszetétel. Fejlett szellemi tőke, fejlett termékek, amelyek kis anyagigényűek. Am levegő után kapkod a vállalat: gazdaságossága jó, mégis eladósodott, és ez nagyon nehéz helyzetbe hozza — hozta a vállalatot. Mint a többi kis- és közepüzemet — őt is elkerülték, elkerültek a kiemelt központi programok, s az ezekkel járó milliárdos állami pénzek, hitellehetőségek. Hogyan korszerűsítse termelési feltételeit, hogyan lépjen előre? Számára sem marad más, mint az, hogy bankhitelt kérjen. De mire? Ahhoz, hogy elmozduljon a holtpontról, tette meg saját erőre van szüksége! És itt záródik a kör: az ilyen-olyan okokkal lassan eladósodott kis- és közepüzemek — elszánt és szorgalmas munka ellenére is — elérkezhetnek arra a határra, amikor már képtelenek önmagukon segíteni.

És ez nincs jól így. A BEAG és sok hasonló kis- és közepüzem a hazai ipari termékszerkezetben fontos gyártmányokkal vetek és vesznek részt. Nem lebecsülendő az az összeg sem, amit ezek a vállalatok befizetnek az államkasszába nyereségükből. S mi több: a kis- és közepüzemek zavartalan működése nélkül az állami nagyipar sem dolgozhat zavartalanul! Köztudottan a legnagyobb vállalatok gondjainak sokszor éppen az az oka, hogy bedolgozó, alkatrészszállító, kooperáló partnereik képtelenek eleget tenni vállalt kötelezettségeiknek, mert teljesen elavultak, leromlottak.

Mindezekért a kis- és közepüzemek ismét és ismét napvilágra kerülő gondjai nem csupán saját bajaikra hívják föl a figyelmet. Arra is, hogy megerősödésükhöz, rendszeres korszerűsítésükhöz nem csupán önérdelkeik fűződnek.

Matkó István

Közös Piac — Afrika

Nyersanyagjátszma

A nyárelőn megtartott, úgynevezett észak—dél konferencia kudarcra ismétellen rádőbentette a Közös Piacot, hogy nem lehet teljesen elégedett a fejlődő országokkal kapcsolatos gazdaságpolitikájával.

A Kilencek gazdaságpolitikája éles különbséget tesz a kontinens arab, valamint úgynevezett fekete országai között. Az arab, Földközi-tenger menti államokkal kapcsolatos viszonyt a közösség mediterrán politikája szabályozza. A gazdasági befolyás fenntartása, valamint a létfontosságú kőolaj előteremtése érdekében a Közös Piac szoros és sok kedvezményes elbánást nyújtó kapcsolatot alakított ki a térség országaival. A preferenciális megállapodások, a pénzügyi és műszaki segítség, no meg az olaj következtében ma már az arab világ a Kilencek legnagyobb kereskedelmi partnere. Az Arab Liga országaiból származik a Közös Piac behozatalának egyötöde, kivételnek pedig 13 százaléka irányul ebbe az országok csoportba. (Érdemes megjegyezni, hogy a Közös Piac arab importjának 93 százaléka kőolaj!) A forgalom kiegyensúlyozatlanságát jól jellemzi, hogy a közös piaci—arab kereskedelemben a Kilencek tavaly több mint 12 milliárd dolláros passzívumról adhattak számot.

Egészen másfajta kapcsolatok alakultak ki a fekete-afrikai országokkal. Már a Közös Piac megalapításakor gondoskodtak a volt gyarmattartók, hogy egykori afrikai gyarmataik — nyersanyagraktárak és egyben áruik jelentős piacai — sok szállal kötődjenek az akkori Hatokhoz. Két társulási egyezmény (az úgynevezett yaoundei megállapodások) tették lehetővé a korábbi befolyás fennmaradását, valamint a hagyományos „munkamegosztás” konzerválását az afrikai országok többségében. A társulási megállapodások — kollektív neokolonializmusnak is nevezhetők — keretében a közös piaci országok némi pénzügyi segítséget és vámkedvezmény fejében továbbra is gátlástalanul rabolták ki az afrikai országok nyersanyagkincsét, s ugyanakkor ez a hatalmas kontinens jó piaci lehetőségeket nyújtott a multina-

cionális ipari monopóliumok számára.

A hetvenes években a szakadékok egyre mélyült a közös piaci országok, valamint a társult államok között. A két országocsoport egymástól nagyon távoli súlycsoportba tartozik, hiszen míg az EGK-ban az egy főre jutó éves bruttó társadalmi termék 5700 dollár, a társult államokban alig haladja meg a 100 dollárt.

A fekete-afrikai országok számára már nem volt megfelelő a társulási forma. Ezért újfajta, igazságosabb kapcsolat kiépítésére törekedtek a Kilencekkel. Hosszas alkudozások és kompromisszumok után 1975-ben a Közös Piac és 46 afrikai, karib-tengeri és csendes-óceáni ország megkötötte a loméi konvenciót. Ennek értelmében a megállapodásban részt vevő fejlődő országok ipari és mezőgazdasági termékeinek döntő többsége vámmentesen juthat be az integráció magas vámfalakkal védett piacára.

A loméi egyezmény — a fejlődők erőteljes követelése nyomán — szól a legfontosabb exporttermékek árstabilizálásáról is. A Kilencek vállalták, hogy a fejlődők néhány alapvető exportcikkéből — kakaó, szizál, földimogyoró, palmaolaj, gyapot stb. — származó bevételingerőztést valamelyest enyhítik.

Létrehozták az úgynevezett Stabex-alapot (exportárbevétel stabilizáló alap), amelyből — bizonyított mechanizmus útján — a fejlődő országok akkor részesülhetnek, ha a világpiaci áringadozás miatt hanyatlanak exportbevételük. A 46 ország minden évben benyújtja igényét az árkiegyenlítésre, a létrehozott alap nagysága azonban csak a tényleges veszteség elenyésző részének fedezésére elég. 1980-ig a Stabex-alapból mintegy 500 millió dollár fizethető ki. (Összehasonlításképpen: a fejlődő világ adósságállománya tavaly 35 milliárd dollár körül alakult.)

A meghozott intézkedések ellenére a loméi konvenció nem változtatta meg a fejlődő országok világgazdasági helyzetét és fejlődési lehetőségeit.

Gonda György—Lőrincze Péter

Konzervipari együttműködés

Az új Skála alapkövetétele

A Konzervipari Tröszt, a Budapesti Fűszert és a Skála Áruház vezetői tegnap délelőtt együttműködési szerződést írtak alá. A szeptember 1-én hatályba lépő megállapodás fő célja, hogy a Skálában ezentúl minden magyar konzervipari termék állandóan kapható legyen. Az új termékekből kóstolót rendeznek, az áruház éttermében pedig naponként négy-öt fogást konzervből készítenek, hogy a közönséggel megismeressék a termékeket.

Nem mintha eddig nem fogyasztak volna a magyar konzervek. Ám a vásárló kedvét szegi, amikor egy-egy fajta után hetekig kell járnia az üzletet. Elképesztő számot tudtunk meg a tájékoztatón: 600-féle konzervet, befőttet, bébiételet, száraztésztát, mustárt, paprika- és paradicsomszírtményt, diabetikus élelmiszert gyárt a magyar konzervipari tröszt. Ennek azonban csak töredékét tudják tartani a kis alapterületű közértek, csemegeboltok, különösen ha az ipar csak hébe-hóba szállít, a nagykereskedelem meg nem tud készletelni, megfelelő raktár híján. Ördögi kör! És lám: mit tesz egy egyszerű kis papír, néhány tollvonás, egy szerződés!

A Fűszert vezérigazgatójától, Orosz Sándortól megkérdeztem: a folyamatos, egyenletes áru-, ez esetben konzerv és tartósított élelmiszer-választék megteremtéséhez ma, 1977-ben, a magyar kereskedelemben külön szerződésre van szükség? Azt válaszolta: igen. Ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szövetkezeti áru-

ház feltétlenül előnybe, bizonyos értelemben monopolhelyzetbe kerül a szállítókhoz, ők kapják majd először az újdonságokat. Úgyes „üzletpolitika”, nem vitás. De mi lesz a több ezer, szerződést nem kötő közértek, csemegebolt, áfész-üzlettel és vásárlóikkal? Nem mindenki lakik a Lágymányoson... Egyébként máshol is akadnak az országban nagyobb alapterületű üzletek, az ottani kereskedőknek vagy irányító szerveknek miért nem juttott eszükbe, hogy — szerződés nélkül — intézkedjenek az állandó választék megteremtéséről? A konzerviparnak pedig — mint minden gyárnak, valamint kereskedelmi vállalatnak — magától értetődő kötelessége, hogy termékeiből folyamatosan szállítson — mindenkinek, aki rendel.

Elek Lenke

Amint arról már beszámoltunk, a Marx téren épül az új Skála—Metró Áruház. A vállalatnál erről, valamint egyéb terveikről tartották tegnap délután sajtótájékoztatót. Az új áruház létesítéséről szóló emlékkönyvet Katona Imre, az MSZMP budapesti bizottságának első titkára, Sághy Vilmos belkereskedelmi miniszter, Csehik Ferencné, a fővárosi tanács elnökhelyettese, Rév Lajos, az OKISZ, dr. Molnár Frigyes, a SZÖVOSZ elnöke és Czibalmos Béla, a TOT főtáskára írta alá a SZÖVOSZ székházban. Ezt követően elhelyezték a Marx téren az alapkövet.

Tanácskozás a rézről

A legjelentősebb réztermelő és -vásárló országok szakértői Genfben ismét értekezletet kezdtek egy új nemzetközi réz egyezmény részleteinek megtárgyalására. Kilenc hónap óta negyedszer tanácskoznak a szakértők, és hír szerint értekezletüktől most sem várható lényeges előrehaladás.

HORIZONT

Kávéeértekezlet

Sao Paulo-i hírek szerint Brazília is részt vesz a Mexikóban megrendezendő kávé-világértekezleten, amelyen a kávétermelő országok képviselői megkísérik kidolgozni egységes eladási politikájukat.

Ausztráliai költségvetés

Philip Lynch ausztráliai pénzügyminiszter a parlamentben bejelentette az ország 1977—78. évi költségvetését. A 29,2 milliárd dolláros kiadást és 26,8 milliárdos bevételt előirányzó költségvetés változtatásokat hajt végre a jövedelemadó-rendszerben és egy százalékkal növeli a katonai kiadásokat.

KGST-munkaerőhelyzet

„Mérleg”-hiány

A hetvenes évek elején, az intenzív gazdasági növekedés következtében került előtérbe a KGST országokban elcsúszott, a népgazdasági munkaerőhiány gondja. A távlati tervek ugyanis felszínre hozták azt, hogy pótlólagos munkaerőre a jövőben a gazdaságok nem, vagy csak igen kis mértékben számíthatnak. A szocialista integráció államaiban jelenleg a munkaképes korú lakosság 90 százaléka foglalkoztatott a társadalmi termelésben és az oktatásban, a források kihasználtsága tehát erősen megközelíti a maximális szintet.

Ilyen körülmények között, amikor a rendelkezésre álló munkaerő kihasználtsági foká igen magas, a gazdaság rendelkezésére álló élőlakó-növekményt egyre inkább a demográfiai tényezők határozzák meg. A prognózisok szerint azonban a munkaképes korú népesség növekedése a KGST-n belül a jövőben lelassul.

A szovjet tudományos akadémia szocialista országokkal foglalkozó kutatóintézete számiadatok is végzett, eszerint a növekedés az 1971-75-ös periódusban nyolc százalékosra csökkent. A jelenlegi tervidőszakban az emelkedés üteme már lassul, az integráció tagországaiiban mintegy hat százalékot ér el, ez is felére-harmadára csökken 1980-1990 között.

Bár néhány országban megadott a lehetősége annak, hogy a mezőgazdaságból munkaerőt szabadítsanak fel, a gyakorlatban ez a megoldás sem gondok nélküli. A mezőgazdasági foglalkoztatottságra ugyanis jellemző a nők magas részaránya, a nyugdíjkorhatárt elért vagy ahhoz közel állók jelentős súlya, és bizonyos esetekben az alacsony képzettségi szint is. Ezek a tényezők nehezítik az esetleg felszabaduló munkaerő átirányítását a népgazdaság más ágazataiba.

Ugyanakkor a társadalmi munkaidőalapot (tehát a rendelkezésre álló munkaidő összegét) tovább csökkentik a szocialista országokban bevezetett szociális intézkedések (gyermekgondozási segély, munkahét csökkentése, az évi szabadságok tartamának növekedése). Ebbe az irányba hat az is, hogy a termelés maga is egyre magasabb szaképzettséget kíván meg, ez kiterjeszti az oktatás idejét és gyakoribbá teszi a továbbképzést. A munkaerő-növekmény elsősorban nem a termelő ágazatokba, hanem a szolgáltatás-szférába áramlik, ahol az élőlakó „kiváltásának” lehetősége kisebb.

A nemzeti munkaerőmérlegekben mutatkozó hiány oka azonban korántsem csupán demográfiai. A jelenlegi helyzet kialakulásához nagymértékben hozzájárult a vállalati szinten jelentkező túlfoglalkoztatottság, amely az élőlakó termelékenység növekedése ellen hat. A mérlegben makroszinten mutatkozó deficitet tehát a vállalatoknál a munkaerő nem megfelelő kihasználtsága kíséri.

A KGST-országokban tapasztalt munkaerőhiány ágazatokat, foglalkozásokat és régiókat egyaránt érint. A mezőgazdaságban például általában kevés a magasan kvalifikált szakember, az igény az anyagmozgatás-segédmunka terén is meghaladja a lehetőségeket, a munkaerő-probléma területileg pedig a nagyvárosokban, agglomerációkban a legégetőbb.

Bulgáriában a munkahelyek három százaléka nincs betöltve, Csehszlovákiában 300 ezer fő hiányzik. Egy 1975-ös adat szerint Lengyelország több nagyvárosában egy álláskeresőre 200-500 szabad munkahely jut. Problémát jelent a munkaidő kihasználtsága is. 1973-ban ugyancsak Lengyelországban végeztek arról 38 egyesülésre kiterjedő felemérést. A vizsgálat szerint a tapasztalt közvetlen veszteség a munkaidő 6-8 százaléka, tehát műszakonként 30-40 perc. Ez népgazdasági szinten 200 ezer dolgozó kiesésének felel meg.

Egy Csehszlovákiában végzett vizsgálat a kérdés más aspektusát világította meg: 1971-ben az országban foglalkoztatottak egyharmada képzettségének nem megfelelő munkakörben dolgozott. A felső fokú végzettséggel rendelkezők közül minden nyolcadik, a középfokú képzettséggel rendelkezők között pedig minden ötödik olyan munkakört töltött be, amelynek ellátásához alacsonyabb képzettség is elegendő lett volna. Az NDK tudósai pedig arra a következtetésre jutottak, hogy a munkaidő-vesztés csökkentése, a rész munkaidőben alkalmazottak hatékonyabb foglalkoztatása révén a munkaerő 10 százaléka lenne felszabadítható. Magyarországon sem más a helyzet — hasonlóan a többi KGST-országhoz, a hazai gazdaságban is bőven található kiaknázatlan munkaerő-tartalékokat és -kapacitásokat.

A KGST-országok a munkaerő-gond megoldását a termelés hatékonyságának növelésével kívánják megoldani.

G. Gy. — L. P.

Beszél a mágnesszalag

Rendelet a statisztikai adatok elektronikus feldolgozásáról — Cél az egyszerűsítés

Több mint tízezer mágnesszalagon sokmilliónyi adat: a Központi Statisztikai Hivatal korszerűsítései irattára. Jóllehet irattárt említettünk, miközben szalagokról beszélünk, mégsem történt elírás — a KSH elnökének július végén megjelent rendelkezése „a statisztikai adatok elektronikus gépi úton történő feldolgozásáról és tárolásáról” egyebek között kimondja: „Az állami statisztika egységes rendszerben gyűjtött, ellenőrzött statisztikai adatot tartalmazó mágnesszalag iratnak minősül.” Ez egyszerűsített azt is jelenti, hogy a hivatal raktáraiban mostanig őrzött — ugyanazokat az információkat tartalmazó — több tonnányi papír jó része megsemmisíthető. A kettős irattárolás indokolatlan — így immár nem az írás, hanem a mágnesszalag beszél.

tatásával és továbbképzésével ugyancsak mi foglalkozunk.

Mi tehát a mostani rendelkezés lényege? Leegyszerűsítve: a rendszerítés, az indokolatlan párhuzamoságok megszüntetése, a minisztériumok és a többi főhatóság közötti statisztikai munka összehangolása. Amíg az adatgyűjtésről szóló korábbi rendelet azt szabályozta: ki hogyan és milyen adatokat gyűjtött, illetve szolgáltatott ki — e mostani a számítógépen feldolgozott adatok további elemzését-feldolgozását, tárolását, a mágnesszalagos adatcserét és mindezek nyilvántartását szabályozza.

tehát gazdálkodni az adatrögzítők idejével.

Miután a mágnesszalagok irattá váltak, rájuk is az iratkezelésre érvényes jogszabályok vonatkoznak. Az új rendelkezés kötelezően előírja a mágnesszalagok őrzési idejét és dokumentálását (az egyszerűség központi előírás nélkül eddig is ezt diktálta volna, mégis: a szalagokat néhol megőrizték, másutt tartalmukat idejekorán törölték, dokumentáció pedig csak elvéve volt).

Biztonságos tárolás

— Köztudott: a statisztika a múlt századok adatait is őrzi. A most készülő mágnesszalagokat meddig tárolja majd a KSH, s miként őrzi meg?

— A tekersek száma évente több százal gyarapodik, nyilvánvaló, hogy nem őrünk meg minden adatot az idők végezetéig. De a legényesebbek feltehetőleg 2077-ben is a hivatal, az akkori statisztikusok birtokában lesznek. A részadatokat viszont idővel — általában az öt-éves népgazdasági tervekhez kapcsolódva — megsemmisítjük. A megsemmisítésről előzetes tájékoztatást adunk a Statisztikai Közönyben, így aki igényt tart az információkra, elérheti. Ami a konzerválást illeti: az adatokat mágnesszalagon, két példányban kell tárolni. E mágnesszalagok tartalmát az adatok felírása után egy évvel vagy a szalag századik használatba vétele után át kell másolni. A szalagokat biztonsági zárral ellátott helyiségben, s a két példányt lehetőleg külön-külön épületben vagy egymástól távoli helyiségben tárolják.

Erdemes szólni a rendelkezés nemzetközi vonatkozásáról is: hasonló szabályozás Európa kevés országában van. A nemzetközi gyakorlatban ma sem ritkaság, hogy az államok adataikat mágnesszalagon továbbítják, s a jövőben ez mind gyakoribb lesz. Az információt kérő nemzetközi szervezeteknek viszont nagy könnyebbség a számítástechnika csatasorba állása. Végül soron itthon is a könnyítés, az egyszerűsítés a cél: a KSH elnökének — más főhatóságok vezetőinek egyetértésével hozott — rendelkezése a minisztériumok és irányító szervezetek egymás közötti adatszolgáltató kapcsolatát szabályozza. A korábbi és a további rendeletekkel együtt a tervszerűbb adatszolgáltatást, a nagyobb áttekinthetést teszi lehetővé.

Földes Tamás

Számítógépekkel

A statisztikai munka korszerűsítéséről, az adatszolgáltatás egyszerűsítéséről az elmúlt években többször is szó esett. Az 1973-ban elfogadott statisztikai törvény zöld utat nyitott az adminisztráció csökkentéséhez, az adatok áttekinthetőbb kezeléséhez-feldolgozásához. Az adatgyűjtést szabályozó államtitkári utasítás korábban látott napvilágot, most az adatok feldolgozásának és tárolásának mikéntje került napirendre, s a szakemberek már a tájékoztatási rendszer megújításán dolgoznak. Az alig egyhónapos rendelkezés jelentőségéről, a technikai háttérrel és a várható előnyökről dr. Varga Lajossal, a KSH számítástechnikai főosztályának vezetőjével beszélgetünk.

— A statisztikai adatok gépi feldolgozásának Magyarországon csaknem három évtizedes múltja van — mondja — Először az 1949-es népszámlálás adatait összesítették lyukkártyarendszerű gépekkel. A mintegy tízezer mágnesszalag tíz év alatt gyűlt össze, s a KSH-hoz, valamint a többi főhatóságokhoz beérkező adatok csaknem 90 százaléka a hetvenes években már számítógépen készül. A további 10 százalék olyan egyszerű adatgyűjtésre szorítkozik, amelynek gépesítése több időt igényelne, mint a hagyományos eljárás. A teljességhez tartozik, hogy hazánkban a KSH rendelkezik a legnagyobb számítógépparkkal — az első elektronikus számítógéppunktet 1966-ban helyeztük üzembe —, s az sem véletlen, hogy a számítástechnikai szakemberek ok-

Katalógusban, 1978-tól

Ezentúl az adatszolgáltatóktól beérkező és számítógépen feldolgozott beszámoló jelentések váiamennyi adatát — ellenőrzés után — mágnesszalagra kell rögzíteni. Így lehetővé válik a feldolgozott anyagok cseréje, s nincs szükség párhuzamos munkára. Például a mérlegbeszámolók adatait a Pénzügyminisztérium gyűjti össze, majd mágnesszalagra rögzíti, feldolgozza. Az adatok egynemelyikére a KSH-nak és más minisztériumnak is szükséges van, ám nem kell a vállalatokhoz fordulni információkért: elkérhető a Pénzügyminisztérium mágnesszalagjának egy másolata.

— Honnan tudják a minisztériumok, hogy a többi főhatóság milyen adatokkal rendelkezik?

— Az előző rendelet előírta, hogy katalógus jelenjék meg: a következő évben melyik hatóság milyen adatokat kér be és dolgoz fel. A mostani rendelkezés szerint 1978-tól a katalógusnak azt is tartalmaznia kell, hogy mely adatokat összesítik számítógépen. Ez nagy könnyebbség, hiszen megelőzhető a párhuzamos munka. S miután a főhatóságoknak ilyen esetekben joguk van elkérni a mágnesszalagon rögzített adatokat, az átadás és az átvétel koordináltá válik.

Ezekben a hetekben — augusztusban, szeptemberben — egyeztetik a főhatóságok a KSH irányításával, hogy jövőre milyen adatok gyűjtését rendeljék el. Miután az anyaggyűjtésben megégyeznek a munkamegosztásról, döntenek az adatok feldolgozásáról is. Az egyeztetés azért is indokolt, mert az adatfeldolgozás legmunkaigényesebb részéhez, az adatrögzítéshez és az ellenőrzéshez Budapestben már nem lehet új embereket bevonnai. Tarkarokosan és hatékonyan kell

Magyar nap a Himija '77-en

Moszkvai tudósítónktól. A Szokolnyiki parkban rendezett Himija '77 nemzetközi vegyipari szakkiállításán hétfőn tartottak magyar napot. Bevezetőként dr. Molnár Zoltán, a Nehézipari Minisztérium főosztályvezetője tájékoztatta a közönséget a magyar bemutatón látható termékekről és röviden összefoglalta a magyar-szovjet vegyipari együttműködés főbb jellemzőit.

A magyar kiállítás csaknem ezer négyzetméter fedett és szabad területen szemlélteti a két ország együttműködését az olefinprogram megvalósításában, a

műanyagiparban, a gumigyártásban, az agrokémiai termékek gyártásában és így tovább. Elküldte termékeit a Tiszai Vegyi Művek, a Borsodi Vegyi Művek, a Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat, a Taurus és számos műanyagipari szövetkezet. Itt vannak a KHV, a Budalakk, a Kőbányai Gyógyszerárugár, a Forte, a Chinoin és még sok magyar vállalat cikkei, amelyek ismertek és népszerűek a Szovjetunióban. A Szovjetunió Kereskedelmi és Iparkamarája több magyar vállalatot tüntetett ki elismerő oklevéllel.

Megnyílt a lipcsei vásár

„A szabad világkereskedelemtért és a műszaki haladásért” hagyományos jelszó jegyében vasárnap megnyílt az őszi nemzetközi lipcsei vásár.

Az idei vásáron 48 ország több mint hatezer külkereskedelmi szervezete és iparvállalata vesz részt. A vásár profilját ebben az évben elsősorban a vegyipari termékek és gépek, a textilipari gépek, a közlekedési eszközök, valamint a közszükségleti cikkek határozzák meg.

Erich Honecker, az NSZEP KB főtitkára, az NDK Államtanácsának elnöke megnyitójában kiemelte a nemzetközi gazdasági kapcsolatok nagy szerepét a szocialista országok közötti együttműködés további elmélyítésében, valamint a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének megvalósulásában. Az NDK párt- és állami vezetői, a főtitkárrel az élen, többek között hazánk kiállítását is megtekintették.

Plovdivi vásár

A Hungexpo árubemutatója

Tizennégy magyar vállalat kiállítása

Kiküldött tudósítónktól.

A plovdivi nemzetközi vásáron több mint 40 ország 2000 cége vesz részt. A fellobogzott, 510 ezer négyzetméternyi vásárváros az „új” Plovdiv keleti sarkát foglalja el. A termékbemutató a könnyűipari vagy az élelmiszeripari termékek ugyanúgy megtalálhatók itt, mint az építőipari vagy a híradástechnikai berendezések. A főszerep a nehézipar, az elektronikaé. Minden évben egy bizonyos témát választanak a bolgár kiállítás szervezői, tavaly a Szocializmus és az ember, idén a Szocialista képzés és a személyiség jegyében állították össze a bemutatandó anyagokat. Különösen sok termékkel vesznek részt Bulgária fő külkereskedelmi partnerei, a KGST-tagországok, köztükük is — hagyományosan — a legnagyobb kiállító a Szovjetunió. Először szerepel Mexikó, Mozambik és Banglades.

A látogatók olyan világhírű

nyugati tőkés cégek pavilonjait is felkereshetik, mint a Ciba-Geigy, a Bosch, a Chico, a Mitsubishi, a Michelin, a Brown-Boweri. Az országok legtöbbje nemzeti csarnokokban vonultatja fel produktumait, köztük hazánk is. 1200 négyzetméternyi fedett és 500 négyzetméternyi szabad területen.

A Hungexpo rendezte magyar árubemutató célja, hogy tükrözze a két ország, valamint a KGST-tagállamok nagy hagyományokra visszatekintő és hosszú távra megalapozott gazdasági együttműködését, ápolja hivatalos és üzleti kapcsolatunkat. Bulgária és hazánk árucseré-forgalmának értéke idén már meghaladja a 100 millió rubelt. Mi főleg híradástechnikai cikkeket, számítástechnikai berendezéseket, műszereket, járműipari termékeket szállítunk, a bolgár import legfontosabb tételai az ismert Belkancar elektromos tárgonek, futómecskák, tehervago-

nok, elektroakusztikai termékek. Kapcsolatunkban jelentős a járműipari együttműködés, pontosabban az autóbussz termelési szakosítás, amelynek keretében a bolgár partnerek autómelőlőket, alkatrészeket és autófelszerelési cikkeket szállítanak, hátsóhidakért, sebváltókért, illetve a kész autóbusszokért cserébe.

A plovdivi vásáron 14 magyar külkereskedelmi, illetve exportjogú vállalat — a Chemolimpex, a Medimpex, a Metrimpex, a Mogürt, a Lampart, a Gamma, az Egyesült Izzó, a Transelektro, az Elektromodul, a Magyar Alumíniumipari Tröszt, a MOM, a Technimpex, a Ferunion, a Videoton — állít ki, további négy vállalat pedig információk irradásával képviselteti magát. Az árubemutató skálája széles: a műböröltől, a gyógyszerektől, a magnófejtől a vendéglátóipari berendezésekig és szerszámgépig terjed.

Elek Lenke

ALLASPONT

Még figyelmen kívül se!

A tanácstag, akivel nemrég beszélgettem, már jó néhány esztendője elkötelezte a közéletnek. Tagja a városi és egyben a megyei testületnek, sőt, ő a vezetője a városi tanácstagok megyei csoportjának is. Minden szavából érződik az otthonosság a társadalmi és állami élet kérdéseiben, a megbízatásával együtt járó tennivalók „niesterfogásaiban”, s a könyvesség mögött az elszántság, ami nélkül aligha végezhető érdemleges munka a kisebb és nagyobb közösség javára.

Nyilvánvaló, hogy M.-né tisztelettel övezett, tekintélyes tagja mindkét tanácsnak — gondoltam.

Ő azonban némi kételkedéssel mosolygott. „Néha valóban úgy érzi az ember, máskor meg...” Kérdő tekintetűre aztán őszintén megnyilatkozott. Nem panaszkodott, hiszen megbecsülését jelentette, amikor a városi testület megyei tanácstaggá választotta. S ott a bizalom a tanács-tagi csoport élére emelte, s a torka is elszorult a meghatottságtól, mikor a tanácsok 25. évfordulóján emléklapokat kapott odaadó közéleti tevékenységéért. Csak hogy egyszer-egyszer közbejön valami, és a közügyek intézője máris elbizonytalanodik, nem tudja, mire vélni a dolgot.

„Remélem, nem tart kicsinyesnek... Városunk idei alkotmány-napi ünnepségén például a közélet minden számottevő tényezője ott volt a tribünön, csak a tanács-tagi csoport közül nem kapott senki meghívót. Őszintén mondom, nem is annyira az elvárt gesztus hiánya bántott engem és a többieket, de hát végül is egyik nagy állami ünnepünkről volt szó, s ahhoz megiscsak van valami köze a tanács-tagságnak. Bár a dolognak az a része sem lebecsülendő, hogy milyen nagy-

mértékben emelhetné a testület és a tagság tekintélyét az állampolgárok szemében, ha ilyenkor bennünket is ott látnának a város társadalmi és állami életének „hivatalosan” elismert szereplői között. Mert bizony, még ez is ránk férne...”

Nem véletlenül idéztem szó szerint M.-né őszinte fejtegetését — abban bízom, hogy másokat is éppúgy töprengésre készít, mint engem azon a beszélgetésen.

Először ugyan őszintén magam is megpróbáltam magyarázni a dolgot: nem valószínű, hogy célszerűséggel történt a mulasztás. De hamar abbahagytam, mert ezek az esetek — hisz hasonlókról másutt is nemegyszer hallani — egyszerűen megmagyarázhatatlanok.

Hogy a lakosság egy része — amely hajlamos arra, hogy „hoci-nesze” alapon minősítse a tanács-tagi tevékenységét, s ha az valamit gyorsan elintéz, tapsol, ha nem, semmibe veszi — ma is különbözően viselkedik a közéleti munka iránt, valahogy még csak érthető, bár cseppet sem megnyugtató. A tanácsi végrehajtó bizottságokkal és tisztségviselőkkel azonban más a helyzet. Szinte nap mint nap találkoznak a tanács-tagokkal, nincs olyan jelentősebb feladat, ami-ben ne igényelnék a közreműködésüket, egy asztal mellett döntenek a település jelenének, jövőjének alapvető kérdéseiről. Ok ne tudnák, hogy a közönség szolgálata több és állandóbb elismerést érdemel, mint a negyed századonként átnyújtott emléklapok?

Persze, nem anyagiakat és más előnyöket, hanem mindenekelőtt: a tisztelet mindennapi apró jeleit, amelyek sokszor többet számitanak, mint a legharsányabb dicséret.

Németh Géza

Vannak ilyen válaszok is

Vajon, gondoltak-e arra a XI. kerületi Nagykikinda utca lakói — amikor a napokban észrevették a Szabados és a Latinca Sándor utcai részen elhelyezett „átmenő forgalom tilos” táblákat —, hogy ez tulajdonképpen nem más, mint gyors, frappáns válasz a tanács-tagi beszámolón elhangzott bejelentéseikre. Az utcának erre a szakaszára bölcsőde, óvoda, sőt még egy iskola is jut, a nagy forgalom veszélyeztette a kisgyerekek biztonságát. Most, hogy megvannak a táblák, végre fellélegezhetnek a szülők, az óvónéni, a pedagógusok és a környék együttérző lakói.

A fővárosi tanács közlekedési igazgatóságának nem ez volt az egyedüli határozott intézkedése a Lágymányoson Nemrégiben gyalogátkelőhelyet festettek fel a Körössy utca és a Schönherz Zoltán utca kereszteződésénél, valamint a Bartók Béla úton; sürítették a 3-as és a 14-es autóbussz-járatokat; járda épül a Padrusz utca egyik oldalára, gépkocsiparkoló lesz a túlórdalon.

Ezeket a kéréseket — sok száz mássikkal együtt — a tanács-tagi gyűjtötték csokorba az április közepén elkezdődött tanács-tagi beszámolókon. Ők adták tovább az illetékeseknek. A tanács-tagi beszámolókon elhangzott felszólalások között kevés volt az elvetni-való; aki szót kért, jobbra közérdekű témáról beszélt: a közlekedésről, a göröngyös, kátyús, rosszul megvilágított utcákról, sürgetve a kerületfejlesztés apróbb-nagyobb bosszúságainak megszüntetését.

Nem halogattak, nem burkolóztak mély hallgatásba a XI. kerü-

let illetékesei sem. A mellébeszélés másutt még ma is „jól bevált módszer” nem követelt; azonnal cselekedni kezdtek. Persze — érthetően — arra érkezett a leggyorsabban a válasz, amihez nem kellett sok pénz, s az elhangzott közérdekű bejelentések, javaslatok, ötletek jó része ilyen volt. Am, nem vetették el a „pénzigényes” javaslatokat sem, ellenkezőleg: igyekeznek megoldást és segítséget találni ezekre is.

A kerület lakói maguk is felajánlották támogatásukat: a tanács-tagok néhol alig győzték jegegyeztetni a felajánlásokat. Megszületett a jelszó: minden utcába járdát! S ha ez az elhatározás sikerül, akkor 1980-ig a kerület minden utcáját — legalább az egyik oldalán — szilárd burkolatú járda fedi majd, az elhanyagolt, üres telkeken nemsokára bitumenes kislabdapályák épülnek, a lakótelepeken klubokat, barkács-műhelyeket rendeznek be. De a kerületi tanács is megteszi a magáét: szakembereket és anyagot ad, s hogy a szerszámok hiánya ne gátolja sehol a munkát, több mint félmilliót költenek ezek beszerzésére.

A párbeszéd — a tanács-tagok és a lakosság között — a XI. kerületben tehát így folytatódott. S bár mindez tulajdonképpen nem nagy ügy — a kerület életében is apróság csupán —, mégis szót érdemel. Néhány héttel ezelőtt e hasábon a rideg, lélektelen válaszok miatt füstölögtünk. Ugy érezzük, nem joggal, miként most kötelességünk helyt adni annak is, ha az állampolgárok szava nem marad pusztába kiáltott szó.

Revai Valéria

A fejlesztés buktatói Veszprém megyében

Összhangot kellene teremteni

Kész lesz határidőre? Módosítani kell? És hányszor? Veszprém megyében is minden beruházásnál vissza-visszatérnek ezek a kérdések és a válasz gyakran nem egyértelmű. A megye gyors fejlődése és az építőipar kapacitása még akkor sem fedné egymást, ha az állami építőipari vállalat nem gyengélkedett volna az elmúlt években, részint a rosszul kihasznált új házigyár miatt. Pedig sok feladatot vállaltak a zalai és a tolnai építők, sőt az év elejétől egy krakkói építőipari vállalat is. A kérdés ma már úgy hangzik, hogy a lengyel építészeti vezetőség segítségével sikerül-e egyenesbe fordítani a beruházások szekerének rúdját.

Nos: is-is.

A negyedik ötéves tervben nyolc építéssel járó megyei szintű beruházás szerepelt, 350 millió forint értékben. A jelenlegi tervidőszakban 22 objektumot kell átadni; a beruházásokra szánt költség meghaladja a milliárdot.

A nagyobb feladatok jobb koordinációt, a szakember-ellátás javítását is megkövetelték. A megyei tanács tervosztályának létszámát felemelték, külön beruházáspolitikai csoport alakult.

A lengyel építőipari vállalat letelepítése gondokkal járt, de a megyei tanács szervezéséből jelesre vizsgázott. A végrehajtó bizottság a megyén kívüli építőipari vállalatoknak fejlesztési alap támogatást nyújtott.

Nyilatkozat már van

A folyamatos beruházási munkát megiscsak lassítja a városi rendezési tervek hiánya. Az új általános rendezési tervet leg hamarabb egy év múlva hagyják jóvá, de elképzelhető, hogy ez az időpont sem végleges.

A megyei tanács néhány hónapja szerződést kötött a Medicorral, melynek értelmében az orvosi műszereket, berendezéseket határidőre és jó minőségben szállítják a kórház rekonstrukciója során. Itt nem lehet hiba. Nézzük az építés ütemét! A be-

ruházási program az év elejére elkészült. A jövőhagyást az általános rendezési tervek hiánya késleltette. A kiviteli terveket a Beruházási Vállalat megrendelte, a szerződés szerint az év végére érkeznek. A 290 ágyas új szárny helyén ma fertőző osztály van. Lebontása és a fontos osztály ideiglenes elhelyezése folyamatban van. A határidő: december 31. A házigyári szerkezetű pavilon építése a jövő év első negyedében megkezdődik. A Veszprém megyei Állami Építőipari Vállalat irásos nyilatkozatot tett: „Az ötéves tervben rendelkezésre álló 110 millió forintot beépítjük...”

Nem úgy Ajkán, ahol a negyven ágyas fertőző pavilon munkálatai a VÁEV kapacitáshiánya miatt nem kezdődhetek meg. Majd jövőre...

A Veszprém megyei új nyomda építése megfelelő ütemben folyik. Ez azért is jó hír, mert a létesítmény átadásának határideje a vállalat „nyakán van”. Két hónap múlva megindulnak az ofszet berendezések. A határidőt betartják, csupán az étterem költözök ideiglenesen egy ERDERT barakkba.

Terv két változatban

A megyében senki sem vitatja, hogy a lengyel építőipari vállalat munkája égetően fontos. Nélkülük talán éppen a legfontosabb beruházások átadási határideje csuszott volna éveket. Az egyetlen — és felújításra szoruló — mozi mellett újabb filmszínház épül a belvárosban. A tervről már eddig is annyit beszéltek, hogy a laikus azt hinné, átadása hónapok kérdése. Pedig a kiviteli tervek is csak a jövő év elején érkeznek meg. A másik nagy-szabású lengyel vendégmunka a veszprémi kereskedelmi és ipari szakiskola, valamint műhelybázis elkészítése. A tervek megérkeztek a KÖZTI-től. Nagynehezen elfogadták, annak fenn-tartásával, hogy az úttól ötven-méteres védőtávolságot kell létesíteni. A huzavona tart... Szintén a lengyelek építik a gyermekvédő intézetet, a foglalkoztató iskolát és a nevelőotthont.

Elhelyezésével kapcsolatban — nem túlzás — évekig tartott a bizonytalanság. Pedig a tervek

készítésénél a megyei tanács óvatossá volt. Megrendelt egy másik változatot is. CLASP technológia szerint a beruházás költsége tíz százalékkal kevesebb lenne. Tizenkét és félmillió forintból van szó, száz fős bölcsőde építhető ebből a pénzből! A VÁEV vállalja a kivitelezést, a Fejér megyei építők a szerkezet legyártását. Kérdés, hogy a biztonságra törekvés — megtakarítás helyett — nem hoz-e majd többletkiadást.

Gond a műemlékekkel

Külön fejezetet érdemel a Petőfi Színház sorsa. Az ország legfiatalabb állandó társulata tizenöt éve telepedett a nyocsvanéves színházépületbe. A régi intézmény természetesen nem rendelkezik korszerű színpadtechnikai berendezésekkel. A rekonstrukció csaknem százmillió forintba kerülne a tervek szerint. Kérdés, nem gazdaságosabb-e új színházat építeni? A párt- és állami szervek ennek lehetőségét is vizsgálják. Elsősorban azt, hogy sikerül-e megteremteni a nagy beruházás pénzügyi feltételeit. (Ugyanis biztosan jobb lenne egy új színház működése a régi épület toldozása.) A döntés nem túl halasztást, rekonstrukció nélkül a színház működése a következő években lehetetlen.

Befejezésül a devceveri oktatási központ elkészítése kívánkozik. A nagyközönségben lakók már elváratták a műemlék kastélyt, amit régóta nem használnak ki kellőképpen. A kivitelezés az év elején végre megkezdődött, mint szokásos, rengeteg herce-hurcával. A több mint negyvenmillió forint átalakítás most már a tanácsi építők végzik, remélhetően határidőre és jó minőségben.

A dolgok magyarágatásában visszatérő „refrén”: a kapacitáshiány. Ez a mumus azonban nem hord el mindent a puttonyában. Tudják ezt a Veszprém megyei Tanácsnál is. Nem véletlen a végrehajtó bizottság nemrégben kelt határozata: „... meg kell teremteni a városrendezési és beruházási tevékenység összhangját.”

Hiánya már eddig is súlyos milliókba került.

K. P.

ARCOK A TANACSBÓL

Akit senki sem irigyel

Az igazgatási osztályok hatásköre igencsak széles. Hozzátartozik a születések anyakönyvezése, házasságkötés, lakáskiutalás, kisajátítás, hatósági bizonyítványok kiadása, lakcímbelentés, gyermekek állami gondozásba vétele, s lehetne még a sort hosszan folytatni. Nincs ez másként a Balassagyarmati Városi Tanácsnál sem.

Előbb-utóbb minden lakó megfordul osztályunkon — mondja dr. Rónai Ottó osztályvezető. Tösgyökeres városi, valamikor a Balassi Gimnázium padjait koptatta a volt megyeháza szomszédságában. Kacsaringós pályát irt le, amíg a városi tanácshoz került. Volt segédmunkás, művezetőhelyettes, postai tisztviselő, revizor. Közben elvégezte a Pécsi Jogtudományi Egyetemet. Lombos Márton, a városi tanács nemrégiben nyugdíjba vonult elnöke „csabította” haza.

— Marci bácsi olyan érzéketesen ecsetelte a tanácsi munka szépségeit, hogy nem tudtam ellenállni. Tizenegy éves „csavargás” után, 1972-ben jogtanácsosnak neveztek ki, majd egy

esztendő múlva osztályvezetőnek — emlékszik vissza dr. Rónai Ottó.

Kuckójában ülünk, melynek nincs előszobája, közvetlenül a folyosóról nyílik az ajtaja, mint-ha arra célozna, ide könnyű bejutni, tekintet nélkül a fogadónapokra. Most is félbeszakad beszélgetésünk. Idős férfi érkezik: Lavrik Pál, az osztály „törzsvendégének” is tekinthető. Lakását a közelmúltban sajátították ki, cserébe újat kapott. Most azt kéri, földszintit juttassanak neki, mert a felesége betegkedik.

— Megvizsgáljuk. Pali bácsi! — nyugtatja dr. Rónai Ottó. — Nem ígerek semmit, mert maga is tudja, hogy az idén szükek a lehetőségeink...

A tanács hirdetőtábláján ott a lakásnévjegyzékbe felvettek listája. Ötszáz igénylő közül választották ki a legjobban rászorulókat. Az osztályvezető is jó pár estét töltött el ezzel.

— Nálunk is a lakásproblémák a legszörnyesebbek. Nehéz igazságot tenni, ezért vállaltuk azt is, hogy munkaidő után látogatjuk meg az új otthonra váró családokat. A döntést, a végrehajtó bizottság elé került javaslat összeállítását e módszer megkönnyítette — magyarázza.

— Naponta hányan fordulnak meg irodájában?

— Általában harminc-negyven állampolgár. A legkülönbözőbb ügyekben. Gyakran csak azért látogatnak meg, hogy tanácsot kérjenek, például adásvétel esetén. Ilyenkor nem annyira az osztályvezetőhöz, mint inkább a régi ismerőshöz fordulnak. Szívesen állók rendelkezésükre, hiszen nincs annál nagyobb öröm, mint amikor az utcán viszontlátok egy elégedett arcot, s tudom, ehhez nekem is van némi közöm. Kezemből kerül a tanácsülésre készített beszámoló, ami az igazgatási osztály munkáját foglalja. A határozattal lezárt ügyek olyan megnyugatók voltak, hogy mindössze öt százalékuk ellen fellebbeztek. Négy év óta egyetlen ügyészégi óvás sem fordult elő.

— „Ars poeticánk”, ha lehet ilyen szép kifejezést használni a tanácsi munkában, a jogszabályok alapos ismerete és betartása. De egy percig sem feledjük az embereséget ügyintézés. Azt szoktam mondani az osztály dolgozóinak, képzeljék magukat az asztal másik oldalára — mondja dr. Rónai Ottó.

Lassan vége a munkaidőnek. Az osztályvezető szokása szerint már előre egybekészítette az iratokat. Viszi haza, mert a határidők sürgősek, ő pedig a pontosságot nagyra tartja.

— Nem találokztam még olyan emberről, aki irigyelt volna — jegyzi meg búcsúszóskor.

Amint az igazgatási osztály feladatainak sora eszembe jut, azonnal megertem, hogy miért.

Szabó Gyula